

**Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista
tukevien palvelujen soveltamisohjeet Oulun
kaupungissa
1.5.2016 alkaen**

Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen soveltamisohjeet Oulun kaupungissa 1.5.2016 alkaen

Sosiaalihuoltolain 23§:n mukaan liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Liikkumista tukevia palveluja myönnetään Oulun kaupungin alueella tapahtuvaan liikkumiseen määrärahojen puitteissa.

Sosiaalihuoltolain 23§:n mukaan liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:

1. julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla;
2. saattajapalveluna;
3. ryhmäkuljetuksina;
4. korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset;
5. muulla soveltuvalla tavalla.

Henkilö, jonka vamma ei edellytä vammaislainsäädännön mukaisia kuljetuspalveluja saattaa kyetä käyttämään julkisia kulkuvälineitä edellyttäen, että saa niiden käyttöön riittävän ohjauksen ja mahdollisuuden harjoitella liikennevälineiden käyttämistä toisen henkilön tukemana. Joillekin liikkumisessa tukea tarvitseville toisen henkilön apu saattajapalveluna voi mahdollistaa julkisten liikennevälineiden käytön. Liikkumisen tukea voidaan järjestää myös taksikuljetuksina, kutsutaksikuljetuksina, yhteiskuljetuksina, palvelulinjoilla, matkojen yhdistelykeskusten avulla tai edellä mainittujen järjestämistapojen yhdistelmänä. Etenkin ikääntyneet henkilöt tarvitsevat kuitenkin usein yksilöllisesti toteutetun palvelun esimerkiksi taksilla tai invataksilla. (HE 164/2014.)

Sosiaalihuoltolain 23§:n mukaan yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla.

Sosiaalihuoltolain mukaan esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Pääsääntöisesti liikkumista tukevia palveluja myönnetään lähimpään ”kaupunginosapalvelukeskukseen”, mistä keskeiset

tarvittavat palvelut löytyvät. Harkinnan mukaan perustellusta syystä matka voidaan myöntää myös naapurikunnan kuntakeskukseen, jos tarvittavat palvelut löytyvät sieltä ja matka on lyhyempi kuin esimerkiksi omaan ”kaupunginosapalvelukeskukseen”. Palvelusuunnitelmaan pohjautuen voidaan erityisillä perusteilla myöntää liikkumista tukevia palveluja asiakkaan kokonaishyvinvoinnin kannalta merkitykselliseen kohteeseen Oulun alueella.

Liikkumista tukevien palvelujen myöntämiskriteerit

- Hakijalla on pitkäaikaisia liikkumisvaikeuksia, jotka johtuvat hänen toimintakykynsä alenemisesta (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen), mutta hakija ei ole liikkumisen suhteen vaikeavammainen. Myös muistihäiriö voi olla peruste liikkumista tukevien palvelujen myöntämiselle.
- Liikkumista tukevat palvelut mahdollistavat hakijan kotona asumisen, edistävät toimintakykyä, selviytymistä ja sosiaalista vuorovaikutusta.
- Hakijan liikkuminen ei riittävästi mahdollistu omaisten tai läheisten kuljetusavulla.
- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleville asiakkaille myönnetään kuljetuspalvelut erillisen ohjeen mukaan.

Palvelusuunnitelma ja asiakkuusprofiili

Asiakkaalle laaditaan henkilökohtaiseen tarpeeseen perustuva palvelusuunnitelma, johon kirjataan liikkumista tukevien palvelujen tarve. Yleisistä soveltamisohjeista voidaan poiketa yksilöllisistä syistä, siten kuin palvelusuunnitelmassa todetaan.

Palvelujen kuukausittainen määrä

1. Ohjaus ja asiakkaan mahdollisuus harjoitella julkisen joukkoliikenteen ja/tai kutsu- ja palveluliikenteen käyttämistä toisen henkilön tukemana.

Palvelua myönnetään palvelusuunnitelmaan pohjautuen, mikäli omainen tai läheinen ei voi toimia ohjaajana. Ohjauksen kesto ja toteutustapa määritetään yhdessä asiakkaan kanssa palvelusuunnitelmassa.

Ohjaus on asiakkaalle maksuton. Ohjaajan matkat kustantaa Oulun kaupunki.

2. Saattajapalvelu julkiseen joukkoliikenteeseen ja/tai kutsu- ja palveluliikenteeseen.

Mikäli henkilöllä on vaikeuksia selviytyä matkoistaan ilman avustajaa ja omainen tai läheinen ei voi toimia saattajana, hänelle myönnetään saattajapalvelu julkiseen joukkoliikenteeseen ja/tai kutsu- ja palveluliikenteeseen. Päätökset tehdään enintään yhdeksi vuodeksi.

Saattomatkojen määrä on harkinnan mukaan neljästä kahteentoista yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Saattajan matkat kustantaa Oulun kaupunki.

3. Taksi tai muu vastaava ajoneuvo

Mikäli muut tavat järjestää asiakkaan liikkumista tukevia palveluja ei onnistu, voidaan myöntää liikkuminen taksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla.

Palvelua myönnetään palvelusuunnitelmaan pohjautuen enintään 12 henkilökohtaista yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Palvelulinjareitin tai citybussilinjareitin varrella asuville voidaan myöntää enintään 4 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Myönnettyjä matkoja voidaan pääsääntöisesti käyttää niinä aikoina, kun em. autot eivät liikennöi.

Asiakkaan tilatessa matkaa matkapalvelukeskukselta, keskus lähettää ensisijaisena Onni Palveluliikenteen auton, toissijaisena kaupungin logistiikan oman auton yksilö- tai ryhmäkuljetuksena ja kolmannella sijalla taksin tai muun vastaavan ajoneuvon.

Saattaja taksissa tai muussa vastaavassa ajoneuvossa:

Mikäli taksiin tai muuhun vastaavaan ajoneuvoon oikeutetulla asiakkaalla on vaikeuksia selviytyä matkoistaan ilman avustajaa, hänelle myönnetään saattajapalvelu, jolloin yksi saattaja voi kulkea mukana ilmaiseksi. Mikäli saattaja tulee mukaan kuljetuspalveluasiakkaan jälkeen, voidaan hänet ottaa kyytiin vain reitin varrelta. Kaikista poikkeuksista tulee olla kirjallinen päätös ja asia kirjataan henkilökohtaiseen palvelusuunnitelmaan.

Toinen kuljetuspalveluasiakas ei pääsääntöisesti voi toimia saattajana.

Asiakkuusprofiili ja asiakkuuskortti

Asiakkaalle, jolle korvataan matka taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla, laaditaan asiakkuusprofiili, johon kirjataan yksilöidysti palvelujen käytännön toteuttamiseksi riittävät tiedot.

Myönnettyjen palvelujen määrä sekä asiakkuusprofiili siirretään asiakkaan lupaan perustuen sähköisesti palveluohjausyksiköstä Matkapalvelukeskuksen välitys- ja seurantajärjestelmään.

Asiakas saa käyttöönsä nimellä ja asiakkuusnumerolla varustetun asiakkuuskortin. Kortille ei ladata matkoja, vaan asiakkuuskortti toimii tunnistekorttina, tarvittaessa yhdessä henkilökortin kanssa.

Kustannusten ylärajat

Yhdensuuntaisen kuljetuspalvelumatkan kustannuksen yläraja on 50 euroa.

Tulorajat

Mikäli yksinasuvan hakijan bruttotulot ylittävät kuukaudessa 1406 euroa (vuosi 2016), kuljetuspalvelua ei pääsääntöisesti myönnetä. Mikäli hakija asuu pysyvästi yhteistaloudessa puolisonsa tai avopuolisonsa kanssa, palvelua ei pääsääntöisesti myönnetä, jos yhteiset bruttotulot ovat yli 2270 euroa (vuosi 2016) kuukaudessa. Tulona ei huomioida asumistukea, rintamalisää, vammaistukea tai eläkettä saavan hoitotukea.

Vähintään 15 %:n sotainvalideille myönnetään liikkumista tukevia palveluja palvelusuunnitelmaan perustuen tuloista riippumatta.

Matkapalvelukeskus (Mpk)

Matkapalvelukeskus ottaa vastaan kuljetustilaukset, reitittää ja tarvittaessa yhdistää samalta suunnalta kohdentuvat matkat.

Matkapalvelukeskus noudattaa tietojen käsittelyssä viranomaisten salassapitosääntöjä.

Kuljetuksen aloittaminen

Asiakkaan on ilmoitettava kuljetusta tilattaessa tarkat osoitetiedot, mihin hän kuljetuksen tilaa (kaupunginosa, kadun/tien numero ja asuinrapun tunnistetieto). Asiakkaalle puhelu maksaa paikallispuhelumaksun.

Asiakkaan on varattava matkan suorittamiseen riittävästi aikaa ja varautuminen on tehtävä matkan merkityksellisyyden huomioiden.

Muut kuljetuspalvelumatkat

Mikäli asiakkaalla on oikeus saada kuljetuskorvausta jonkin muun lain nojalla (esim. sairausvakuutuslaki), on tämä ensisijaista eikä tällöin näihin matkoihin voi käyttää sosiaalihoitolain mukaisesti myönnettyjä kuljetuspalvelumatkoja. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen matkoihin asiakkaalla on mahdollista hakea korvausta KELAn kautta.

Asiakasmaksu

Taksi, palvelulinja tai muu vastaava ajoneuvo

Taksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolle tehdystä matkasta peritään asiakasmaksuna julkisen liikenteen taksa, jonka asiakas maksaa itse autonkuljettajalle.

Kuljetuspalvelumatkojen asiakasmaksu on julkisen liikenteen yöhykehinnon mukainen/yhdensuuntainen autonkuljettajalta ostettavan matkalipun hinta.

Matkustaminen paikallisliikenteessä ja seutuliikenteessä on ilmaista sotiemme (1939-45) veteraaneille, sotainvalideille, sotalleskille ja partisaanien uhreille. Edellä mainituilta ryhmiltä ei peritä omavastuuosuutta Taksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tehdystä matkasta.

Asiakkaan mukana kuljetuspalvelumatkoilla matkustavat perheeseen kuuluvat alle 12 -vuotiaat lapset eivät maksa omavastuuosuutta.

Mikäli yhdensuuntainen kuljetuspalvelumatka ylittää 50 euroa tai matkasta aiheutuu muita lisämaksuja, maksaa ne asiakas itse. Normaaleista liikkumiseen tarkoitetuista apuvälineistä ei peritä lisämaksua.

Ongelmat palvelun käytössä

Mikäli kuljetuspalvelujen käytössä esiintyy toistuvasti ongelmia, joita ei pystytä ohjauksella ja neuvonnalla ratkaisemaan, aloitetaan asiakkaan kanssa neuvottelu, missä sovitaan siirtymisestä käytäntöön, jossa asiakas maksaa itse matkansa. Asiakas voi hakea kuittia vastaan hyväksyttävistä matkoistaan korvauksen palveluohjausyksiköstä.

Seurantaryhmä

Kuljetuspalvelun kehittämistä ja seuranta toteuttaa ryhmä, jossa on jäsenenä Oulun kaupungin vammaisneuvoston, Taksipalveluja tuottavan ryhmän edustaja, Oulun Logistiikan ja Oulun kaupungin hyvinvointipalvelujen edustaja (t). Tarvittaessa seurantaryhmään voidaan kutsua myös muita keskeisiä tahoja.